

DSIDA JENŐ

író és költő

1907 V/17 – 1938 VI/7.

„ MEGTETTEM MINDENT, AMIT MEGTEHETTEM,
KINEK TARTOZTAM, MINDENT MEGFIZETTEM,
ELENGEDEM MINDENKI TARTOZÁSÁT,
FELEJTSD EL ARCOM ROMLÓ FÖLDI MÁSÁT ”

Bayer Zsolt: Magyar zsoltár

2009 június 07. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

"Megtettem mindent, amit megtehettem, / kinek tartoztam, mindent megfizettem. / Elengedem mindenki tartozását, / felejtsetd el arcom romló földi mását." Ez a felirat áll azon a síron. Odakint a Házsongárdi temetőben. Ahová nem lehet belépni befelé kunkorodó lélekkel.

Hisz nem lehet olyan lélekkel összebékülni múlttal, jelennel, históriával. Aki meg ilyesféle dolgokkal nem tud összebékülni, annak úgylát befelé fog kunkorodni a lelke...

"A tavasz jött parttalan időben / s megállt a házsongárdi temetőben."

Csak így lehet oda megérkezni. Értetni úgysem lehet – csak érezni. Ahogy Áprily Lajos érezte.

De az a sírfelirat nem az a sírján áll. Hanem Dsida Jenőén. Dsida Jenőnek pedig éppen harmincegy esztendő adatott. Vannak minékünk költőink, kiknek felettébb kevés idő jutott. De hogy mi a kevés, nézőpont kérdése. Kevés-e megszületni 1907-ben Szatmárnémetiben, s meghalni 1938-ban Kolozsvárott, a kórházban, egy menthetetlenül beteg szív miatt? Talán kevés. Mégis, valahogyan az ilyen kevesekből áll össze aztán a nemzet ezer esztendeje. Petőfi Fehéregyházán, az orosz dzsidás lánzsájával szívében, Dsida Jenőnk Kolozsvárott, a betegség szomorúságával szívében – nekünk meg marad az örökkévalóság. Csak már észre sem vesszük.

Benedek Elek istápolta Dsidát. Elek apó látta, tudta, érezte, hogy ez a gyöngye fiú érdemes rá. S a gyöngye fiú egész életében nem akart semmi mást, csak költő lenni. Nem akarta Dante nyomán megjárni a poklot sem, a purgatóriumot sem, talán csak a paradicsomot... ? csak dalolni akart.

Olyasféle felesleges apróságokról, mint szerelem, tavasz, öröm, bánat, leány s asszony. Olyasféle felesleges apróságról, mint a világ...

Igazán nem tehetett róla, hogy közbeszólt ez-az.

Közbeszólt, közbeüvöltött egy világháború, s mindjárt rá Trianon, s a gyöngye fiú, ki csak dalolni akart, ki Elek apó Cimborájában közölte verseit, s aki igen korán, már-már kamaszként ott volt, ott lehetett a marosvécsi Helikon legendás asztalánál – nos, ez a gyöngye fiú hirtelen felnőtt.

Talán a szíve is erre ment rá, erre a hirtelen felnövésre.

Ült a gyöngye fiú, a Helikon asztalánál, a Társaságban, melynek tagjai voltak Áprily Lajos, Reményik Sándor, Tompa László, Bartalis János, Kós Károly, Bánffy Miklós, Kuncz Aladár, Makkai Sándor, Molter Károly, Karácsony Benő, Tabéry Géza, Szentimrei Jenő, Tamási Áron, Kacsó Sándor, Wass Albert.

Egy ilyen névsorral nagyjából átmenthető az örökkévalóság...

Ült közöttük a gyöngye fiú, aztán felnőtt, belenőtt a bús magyar sorsba, aztán meghalt. S kiköltözött a Házsongárdi temetőbe. De még mielőtt elment, itt hagyta a dalokat. A Dalt. A Psalmus Hungaricumot...

"Vagy félezernyi dalt megírtam / s e szót: magyar, / még le nem írtam. / Csábított minden idegen bozót, / minden szerelmet bujtató liget. / Ó, mily hályog borult szememre, / hogy meg nem láttalak, / te elhagyott, te bús, kopár sziget, / magyar sziget a népek Óceánján!"

Így kezdődik Dsida Magyar zsoltára. És a vissza-visszatérő strófa:

"Epévé változzék a víz, mit lenyelek, / ha téged elfelejtelek! / Nyelvemen izzó vasszeget / üssenek át, / mikor nem téged emleget! / Húnyjon ki két szemem világa, / mikor nem rád tekint, / népem, te szent, te kárhozott, te drága!"

A nyitó és záró sor között: egy rövid élet. Ami, innét szemlélve, nem is olyan rövid. Mert iszonyú hosszú úton lehet csak végig menni rajta. Holnap hetvenegy esztendeje, hogy a kolozsvári kórházban meghalt Dsida Jenő, s kiköltözött a Házsongárdi temetőbe. Ahová befelé kunkorodó lélekkel menni nem lehet. De úgy élni sem lehet. Vagy talán lehet. Csak nem érdemes...

Bayer Zsolt, magyarhirlap.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
